

Inclusiviteit

Wethouder onderwijs Hoorn: "We staan vlak voor een doorbraak"

Samir Bashara is wethouder in Hoorn, met onder andere onderwijs en preventief jeugdbeleid in zijn portefeuille. Hij is volgens eigen zeggen een 'enorm adept' van integrale centra.

'We maken onszelf wijs dat we een vooruitstrevend land zijn, maar dat is in de praktijk niet waar'

"Inclusief onderwijs is nogal een breed thema", zegt de Hoornse wethouder onderwijs en jeugdzaken Samir Bashara. Hij heeft een brede achtergrond in onderwijs- en jeugdzaken. Al van jongs af aan krijgt hij veel mee van ontwikkelingen in dit veld. Tijdens zijn jeugd kwam de kinderopvangsector op en stond zijn moeder aan de wieg van de Stichting Kinderopvang Hoorn. Na een studie in onder andere onderwijs-sociologie, kreeg hij aan het begin van zijn loopbaan al gauw een functie als beleidsadviseur onderwijs in Zaanstad. Inmiddels is Bashara het gezicht van de landelijke kopgroep Wethouders voor Kindcentra en namens hen lid van de regiegroep Kindcentra 2020/Pact voor Kindcentra.

Ontwikkelingsgebieden

"Tegenwoordig vat ik inclusief onderwijs zo samen: we hebben het over de ontwikkeling van kinderen. Het opleiden van kinderen in een onderwijssetting is daar een onderdeel van, maar hun ontwikkeling speelt zich af binnen een aantal domeinen, en niet alleen op het cognitieve vlak. De kern van onderwijs is opleiden, of vanuit kindperspectief vaardigheden

vergeven. Maar er komt meer bij kijken om je te ontwikkelen tot een gezonde volwassene. Je ontwikkelt je ook op sociaal, cultureel, fysiek, en emotioneel gebied. Van onderwijzend personeel kun je niet verwachten dat ze in al deze gebieden voorzien."

Brede ontwikkeling

"In Nederland hebben we volwaardige voorzieningen om kinderen hierin te kunnen bedienen, alleen zijn die voorzieningen niet aan elkaar gekoppeld. Ik strijd bijvoorbeeld al heel lang voor een algemeen toegankelijke kinderopvang als basisvoorziening. Want in die omgeving creëer je ruimte om de overige ontwikkelingsgebieden structureel aandacht te geven. Daarom ben ik een enorm adept van integrale kindcentra. Niet als doel, maar als middel voor een brede ontwikkeling van kinderen tot gezonde volwassenen. In een multidisciplinaire pedagogische voorziening is er ruimte om aandacht te besteden alle ontwikkelingsdomeinen, in een doordachte onderlinge balans. Zo'n voorziening kan bovendien een ontwikkelingslijn van 0 tot en met 12 jaar als uitgangspunten nemen, en soms nog

verder. Dat zou juist voor kinderen die kwetsbaar zijn voor het oplopen van achterstanden in de eerste levensjaren een uitkomst zijn."

Conservatief land

"Nu zitten kinderen van half 9 tot 2 op school. Al het andere, zoals kinderopvang, buitenschoolse opvang en activiteiten en jeugdhulp is vrijblijvend en niet algemeen toegankelijk. Ik ben voor een model dat langere dagen mogelijk maakt met daarin meer variatie en disciplines, zodat elk kind vanuit elk domein ontwikkelingsaanbod krijgt. Niet als verplichting, maar wél als 'normaal' verschijnsel. Ik heb het dan dus niet over schooldagen die een paar uur langer duren, maar echt over een fundamenteel breder aanbod waarbinnen andere ontwikkelingsdomeinen meer aan bod kunnen komen. Verlengde schooldagen zijn in veel landen de normaalste zaak van de wereld, het is een kwestie van keuzes maken. Geld is er in principe genoeg, we geven het momenteel alleen volstrekt verkokerd uit. De expertise is er ook, maar wordt te vaak verkokerend aangeboden omdat structuren anders moeten worden omgegooid. Dat vinden we in Nederland moeilijk. We zijn wat deze materie aangaat een vrij conservatief land en ontwikkelen ons daarvoor soms onnodig traag."

Brede ontwikkeling

"In Nederland hebben we volwaardige voorzieningen om kinderen hierin te kunnen bedienen, alleen zijn die voorzieningen niet aan elkaar gekoppeld. Ik strijd bijvoorbeeld al heel lang voor een algemeen toegankelijke kinderopvang als basisvoorziening. Want in die omgeving creëer je ruimte om de overige ontwikkelingsgebieden structureel aandacht te geven. Daarom ben ik een enorm adept van integrale kindcentra. Niet als doel, maar als middel voor een brede ontwikkeling van kinderen tot gezonde volwassenen. In een multidisciplinaire pedagogische voorziening is er ruimte om aandacht te besteden alle ontwikkelingsdomeinen, in een doordachte onderlinge balans. Zo'n voorziening kan bovendien een ontwikkelingslijn van 0 tot en met 12 jaar als uitgangspunten nemen, en soms nog

door de verlofregeling. Na dat eerste jaar kan het kind zich, naast thuis, verder ontwikkelen in een voorziening die daar antwoord op geeft. Ook in bijvoorbeeld Berlijn is er ruimte voor scholen en aanpalende voorzieningen. De kinderopvang is daarvoor genoeg iedereen toegankelijk, dus het is laagdrempelig om daar gebruik van te maken."

Doorbraak

"Ik denk dat er bij ons een grote doorbraak staat te gebeuren wat betreft de toegankelijkheid van de kinderopvang. Er is een politieke meerderheid aan het ontstaan, die voor gratis toegankelijke kinderopvang is. Ik volg die ontwikkeling wel met argusogen, want het doemscenario is dat de opvang pas vanaf 2,5 jaar beschikbaar komt, en dan ben je precies te laat. Ook in de vooropleidingen zouden we de functies veel meer naar elkaar moeten toebrengen. Je ziet nu nog steeds een duidelijke scheiding tussen pedagogisch medewerkers op mbo-niveau en leerkrachten op hbo-niveau. Daardoor is er nu nog te weinig kruisbestuiving, terwijl dat zo goed zou kunnen werken."

We lopen achter

"Helaas zijn we in Nederland geneigd om heel lang vast te houden aan wat we hebben. Dat zie je op meer beleidsterreinen. We zijn gewend om in bestaande vanzelfsprekendheden te blijven hangen. We liepen ooit voorop, nu lopen op het gebied van arbeidsparticipatie achter. We maken onszelf wijs dat we een vooruitstrevend land zijn, maar dat is in de praktijk niet waar. Ouderwetse denkbeelden belemmeren ons om de goede dingen te doen, met name voor kwetsbare groepen. Het klassieke Nederlandse idee dat 'kinderen zoveel mogelijk thuis horen', pakt met name voor kinderen uit die kwetsbare groepen niet altijd even best uit. Ik bepleit geen staatsopvoeding of zo, voordat er misverstanden ontstaan. Ik constateer alleen wel dat aanvullend (professioneel) aanbod, ook of juist tijdens die eerste levensjaren hét verschil kan maken bij het voorkomen van achterstanden. Laten we dat nou

toch algemeen toegankelijk maken, want nu is het juist voor die kinderen die er het meest aan hebben het minst beschikbaar."

Van achterstand naar voorsprong

"Dan een positief geluid: in Hoorn heeft de bestuurlijke samenwerking een grote vlucht genomen. We hebben een achterstand omgebogen naar een voorsprong. Een mooie illustratie van die ontwikkeling is het Integraal Kind en Expertise Centrum. Hier worden gespecialiseerd onderwijs, zorg en kinderopvang aangeboden vanaf één locatie, voor kinderen van 0 tot 12 jaar met specifieke leer- en ontwikkelbehoeften. Op het IKEC krijgen zij (tijdelijk) extra ondersteuning en begeleiding die nodig is om hun talenten verder te ontwikkelen. Dat is een samenwerking van behoorlijk vergaande aard. Tegelijkertijd vervult het IKEC een expertisefunctie - vandaar die 'e' - voor het reguliere onderwijs, om hen zo goed mogelijk in staat te stellen kinderen zo lang mogelijk te kunnen blijven 'bedienen' in de reguliere omgeving. Wat ik vind van passend onderwijs? Ik vind het een mooi idee, maar ik denk niet we ooit op een punt komen dat er helemaal geen speciale voorzieningen zoals het IKEC meer nodig zullen zijn. Je moet juist gebruik maken van elkaars sterke punten, zodat je kinderen zoveel mogelijk bij hen passend onderwijs kunt bieden."

'We hebben een achterstand omgebogen naar een voorsprong'

De KopKrant volgt kindcentrum De Hoge Ven in Warmenhuizen al sinds de start in 2014. In het kindcentrum delen Blossse Kinderopvang, basisschool De Doorbraak, basisschool Torenven en GGD Hollands Noorden hetzelfde dak. Directeur Karin Arends vertelt hoe de samenwerking nu verloopt.

"De vorige update was van begin 2019", zegt directeur Karin Arends van kindcentrum De Hoge Ven. "We zijn nu 2,5 jaar verder en we hebben onze weg vervolgd in de samenwerking. Voor de buitenwacht zijn De Doorbraak en De Torenven inmiddels 1 school. Van de beide scholen zijn er groepen die aan hetzelfde leerplein werken. Onze methodes waren al hetzelfde, alleen in het didactisch handelen zaten wel verschillen. Die zijn we nu gelijk aan het trekken. Dit jaar zijn we gestart met rekenen. We ontwikkelen een kwaliteitskaart waarop staat hoe we werken, welke differentiaties we bieden, hoe we het rekenonderwijs organiseren. Naar verwachting is aan het einde van dit schooljaar het vakgebied rekenen klaar. De voortgang wordt gemonitord door een vaste groep rekenexperts van beide scholen."

Schooldoorbekend

Nog een voorbeeld van de intensievere samenwerking zijn de zorgstructuren. Arends: "Die waren nog gescheiden, maar als we samen het beste voor de kinderen willen organiseren, moeten we ook een gezamenlijke zorgstructuur bieden. Daar zijn we ook mee gestart. De IB'ers werken intensief samen en houden schooldoorbekend groepsbesprekingen. Dat geldt ook voor de directie - mededirecteur Karin Kooij en ik delen inmiddels een kantoor, waardoor de aansturing en de zorgstructuur van beide scholen nu in gezamenlijke handen zijn."

Eigen identiteit

De scholen gebruiken hetzelfde leerlingvolgsysteem, werken allebei met de IEP-toetsen, hanteren hetzelfde administratiesysteem - kortom, ze bieden alles wat voor kinderen en ouders handig en praktisch is om samen te doen. Het feit dat de scholen nog twee losse entiteiten zijn, heeft te maken met de besturen. Arends: "We zijn allebei ongeveer even groot, en hebben gezegd zo lang mogelijk in deze intensieve samenwerkingsconstructie door te gaan, totdat er een fusie nodig is. Beide scholen hebben nog steeds hun eigen identiteit, er is onderscheid tussen de openbare (Torenven) en katholieke (Doorbraak) school. De kracht van De Doorbraak ligt bijvoorbeeld bij de culturele vakken, terwijl die bij De Torenven bij wetenschap, techniek en bewegen ligt. Daarin ruilen we overigens ook personeel uit en we maken gebruik van elkaars sterke punten. Jonge ouders die hun eerste kind nu aanmelden, melden zich al niet meer

specifiek aan voor De Doorbraak of De Torenven, maar echt voor De Hoge Ven. Wij kijken zelf naar wat handig is qua indeling in de klassen. Ouders met een kind in een van de bovenbouwgroepen, hebben nog wel vaak een voorkeur voor die specifieke school voor hun jongere kind."

Inclusiviteit

Ook De Hoge Ven concentreert zich op inclusiviteit. "De manager van Blossse kinderopvang vertrekt bij De Hoge Ven. Karin en ik worden betrokken bij de procedure om een vervanger aan te trekken, zodat we samen meer structuur kunnen gaan aanbrengen in de doorgaande lijn. Komend schooljaar leggen we de focus op de leeftijd van 0-6 jaar, om ervoor te zorgen dat we alle expertise inzetten zodat we weten wat een kind nodig heeft zodra het in groep 1 komt. Daarnaast zijn we bezig met het uitbreiden van de faciliteiten in het gebouw, zoals de GGD, logopedie en dyslexiebehandeling, kinderfysiotherapie en motorische remedial teaching. We zoeken samenwerking met andere partners, bijvoorbeeld op het gebied van speciaal onderwijs, of externe onderwijsdeskundigen. We hebben nog plek in de school, dus dit is meteen een oproep om te reageren, als je zou willen vestigen in De Hoge Ven."

Korte lijntjes

Doordat zoveel organisaties onder 1 dak zitten, zijn de lijntjes kort. "We zitten allemaal dicht op het kind. Komt er een kind binnen op de peuterspeelzaal met Nederlands als tweede taal, dan is het heel makkelijk om elkaar te vinden als school, ouders en opvang en eventueel externe partijen om te kijken wat het kind nodig heeft

en welke route we gaan bewandelen. We kennen elkaar allemaal, en daardoor krijgen we dingen snel voor elkaar. Zoals ook in coronatijd, toen we als school noodopvang moesten regelen. Er sprongen heel snel een paar PM'ers van Blossse bij. Dat soort snelle verbindingen en beslissingen zijn in zo'n gebouw te maken, als je elkaar wilt en kunt vinden. En gelukkig kunnen we dat."

'Als we samen het beste voor de kinderen willen organiseren, moeten we ook een gezamenlijke zorgstructuur bieden'

Karin Arends